

Dosarul nr. 2ra-1302/2023
2-21186950-01-2ra-08092023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (jud. L. Trocin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: Iu. Grosu, A. Ciobanu, A. Garbuz)

Î N C H E I E R E

29 mai 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari și de Liudmila Iachimciuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Iachimciuc împotriva Oxanei Șveț, Eduard Scutari și Nicolai Bezverhnii, intervenienți accesorii Primăria comunei Pompa, raionul Fălești, Natalia Șveț, cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de folosire a terenului aferent casei de locuit, evacuarea tuturor bunurilor mobile și obligarea de a nu crea obstacole în construcția gardului,

împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 20 decembrie 2021, Liudmila Iachimciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oxanei Șveț, Eduard Scutari și Nicolai Bezverhnii, intervenient accesoriu Primăria comunei Pompa, r-nul Fălești, solicitând obligarea pârâților de a înlătura obstacolele în exercitarea dreptului de folosire a terenului aferent casei de locuit, număr cadastral xxxxx, cu evacuarea tuturor bunurilor mobile de pe teren și obligarea de a nu crea obstacole în construcția gardului între terenul său și cel învecinat și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 2 350 de lei, constituite din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că este proprietara terenului aferent casei de locuit cu suprafața de 0,167 ha, numărul cadastral xxxxx, amplasat în satul xxxxx, r-nul xxxxx. Dreptul de proprietate asupra acestui teren și asupra construcțiilor amplasate pe acesta, a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile la 23 martie 2018, în baza certificatului de moștenitor nr. 3221 din 23 martie 2018.

Totodată a menționat că, din anul 2018 nu poate folosi în deplină măsură proprietatea sa (terenul), deoarece pârâții, care locuiesc în casa aflată pe terenul învecinat, îi creează obstacole în exercitarea dreptului de folosire a terenului. Pârâții consideră eronat că, porțiunea de teren dintre peretele din spate a construcției cu numărul cadastral xxxxx și linia de hotar este a lor, au instalat un

gard chiar lângă peretele casei. Acțiunile pârâților îndreptate spre crearea obstacolelor în folosirea acestei porțiuni de teren, prin consecință - a întregului teren, se manifestă prin aceea că, nu-i permit să construiască gardul conform liniei de hotar stabilită, iar dacă începe lucrările de instalare a gardului, pârâții sperie meșterii, îi alungă, dezgroapă și aruncă parii, o amenință inclusiv cu cânele, i-au scos țeava de ventilare de la casă, i-au luat pietrele de pe terenul său și le-au aruncat, provoacă certuri etc.

Reclamanta a precizat că, situația incertă privind această porțiune de teren a pornit de la măsurările masive. La acel moment, după construcția sa cu nr. 02, nu exista gard între terenuri, s-a comis o eroare și acea porțiune de teren a fost eronat inclusă ca parte a terenului învecinat.

Ulterior, s-a adresat către Primăria Pompa, a antrenat specialiști și, în final, a corectat eroarea comisă, ceea ce se confirmă prin actul de stabilire a hotarelor terenului, planul geometric și extrasul din registrul bunurilor imobile.

De asemenea, a indicat că a încercat de multiple ori ameliorarea situației, dar toate încercările au fost zădarnice. Mai mult, certurile provocate de către pârâți au dus la sancționarea contravențională a sa și a pârâtului Eduard Scutari.

Adresările către Primăria Pompa r-nul Fălești în vederea soluționării problemei, la fel, nu au avut efect, deoarece pârâții nu respectă nici cerințele reprezentanților acestei instituții.

Astfel nu-și poate exercita dreptul de proprietate asupra terenului, deoarece pârâții permanent îi creează obstacole, fapt ce generează certuri. Acțiunile pârâților duc la încălcarea art. 46 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, precum și a prevederilor art. 500 alin. (1),(2), art. 501 alin. (1),(2) din Codul civil, art. 585 alin. (1),(2) din Codul civil, art. 1 al Protocolului 1 la CEDO. În context s-a referit și la jurisprudența Curții Europene, în cauza Agosi vs. Regatul Unit, cererea nr. 9118/80, par. 48.

Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 27 aprilie 2022, Natalia Șveț a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâților.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Iachimciuc împotriva Oxanei Șveț, Eduard Scutari și Nicolai Bezverhnii cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de folosire a terenului aferent casei de locuit, evacuarea tuturor bunurilor mobile de pe teren și obligarea de a nu crea obstacole în construcția gardului între terenul reclamantei și cel învecinat, încasarea cheltuielilor de judecată.

În dezacord cu hotărârea primei instanței, Liudmila Iachimciuc, reprezentată de avocatul Valentin Trișnevschi, a declarat apel.

Prin decizia din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Liudmila Iachimciuc, reprezentată de avocatul Valentin Trișnevschi și s-a menținut hotărârea din 22 septembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești.

În consolidarea soluției, instanța de apel a opinat că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate, fiind rezultatul aplicării și interpretării corecte a normelor de drept material și procedural ce guvernează raportul juridic litigios, cât și aprecierea corectă a circumstanțelor de fapt ale cauzei, din motivele ce urmează.

Codul civil al Republicii Moldova a suferit modificări prin Legea privind

modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative nr. 133 din 15 noiembrie 2018.

Cu trimitere la prevederile art. 7 alin. (1), (2), (4) din Codul civil, instanța de apel a notat că obiectul prezentului litigiu îl constituie înlăturarea obstacolelor în folosirea terenului cu drept de proprietate și a constatat că prezenta acțiune a fost intentată la 20 decembrie 2021, adică după modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare de la 01 martie 2019, prin urmare a reținut că, prima instanța corect a aplicat prevederile Codului civil în vigoare după modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare de la 01 martie 2019.

Cu referire la art. 19 alin.(1), (2) lit. a), b), c), alin.(3), (4), (5) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, precum și citând prevederile până la modificările operate prin Legea nr. 52 din 18 noiembrie 2021, a reținut că, în prezenta speță Liudmila Iachimciuc fiind proprietara terenului cu număr cadastral xxxxx și considerând că pârâții/intimați îi creează obstacole în exercitarea dreptului de folosire a terenului aferent casei de locuit, a prezentat în susținerea cerințelor sale actul de stabilire a hotarelor terenului, planul geometric și extrasul din Registrul bunurilor imobile, or, din conținutul normei menționate mai sus, hotar general este acel hotar care nu a fost coordonat cu proprietarii terenurilor adiacente.

Astfel, deși, în titlurile deținătorului de teren a fost deja reflectat un plan cu hotarele generale a terenurilor, reclamanta a mai comandat alte lucrări de stabilire a hotarelor generale a terenului. În urma efectuării acestor lucrări a fost perfectat un act de stabilire a hotarelor terenului la data de 22 iulie 2021, însă acest act nu a fost semnat de către proprietarul terenului adiacent, deci la stabilirea hotarului comun nu s-a coordonat cu toți titularii de drepturi a terenurilor adiacente.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond și cea de apel, proprietarul terenului adiacent, Natalia Șveț nu a fost de acord cu acest act, menționând că este de acord cu solicitarea Liudmilei Iachimciuc ca pe acel segment să fie instalat un gard între gospodăriile lor doar că nu la distanța de un metru, așa cum își dorește reclamanta/apelanta, ci la distanța de 0,40 cm de la peretele anexei (sarai), căci peretele anexei este construit pe hotar, însăși reclamanta s-ar face vinovată de faptul că și-a construit anexa fără să respecte distanța necesară de la hotar.

Din probele anexate la prezenta speță nu se demonstrează faptul că pârâții/intimați Oxana Șveț, Eduard Scutari și Nicolai Bezverhni i-ar fi ocupat ilegal o parte din terenul său și că ilegal ar fi depozitat pe acel teren bunuri, evacuarea cărora solicită.

Din prevederile art. 500 alin. (1), (2), (3), art. 501 alin. (1) și (2), art. 509 alin. (2) din Codul civil rezultă că, dreptul de proprietate este considerat ca fiind cel mai complet drept real, proprietarul având toate atributele acestui drept și anume dreptul de posesiune, dreptul de folosință și dreptul de dispoziție.

Instanța de apel a subliniat că, este inadmisibilă crearea de impedimente de către terțe persoane la folosirea bunurilor imobile de către proprietar. Legislația protejează dreptul la posesiune netulburată atât a posesorului cât și a proprietarului, astfel o terță parte urmează să înceteze acțiunile prin care limitează celeilalte părți dreptul la folosință a imobilului.

În context au fost citate prevederile art. 585 alin. (1), (2) din Codul civil.

Reiterând normele date la speță, instanța de fond corect a stabilit precum că proprietarul poate cere interzicerea ridicării sau exploatării unor construcții sau instalații despre care se poate afirma cu certitudine că prezența și utilizarea lor atentează în mod inadmisibil asupra terenului său. Apărarea dreptului de proprietate în aceste cazuri se face cu ajutorul acțiunii negatorii, prin care se înțelege cerința proprietarului posesor al bunului către persoanele terțe privind înlăturarea piedicilor privind folosința și dispoziția asupra bunurilor ce îi aparțin. Acțiunea negatorie ca și acțiunea în revendicare este o acțiune reală. Acțiunea negatorie va putea fi înaintată numai atunci când între proprietarul bunului și persoana terță nu există un raport obligațional, în speță, între Iachimciuc Liudmila și pârâți.

Conform art. 585 alin. (3) din Codul civil, proprietarul nu este îndreptățit să recurgă la intentarea acțiunii negatorii în cazurile în care conform legii și a drepturilor unor persoane, proprietarul este obligat să admită influența asupra bunurilor sale, precum ar fi în cazul dreptului de vecinătate prevăzut la art. 586, 587, 594, 600, 601, 602 și 603 Cod civil etc.

La fel, din materialele cauzei, instanța de apel a dedus că, linia hotarului dintre terenurile învecinate ce aparțin Liudmilei Iachimciuc și Oxanei Șveț nu este delimitată printr-un gard, ambii vecini fiind de acord cu construcția gardului, Oxana Șveț fiind de acord ca gardul să fie construit la o distanță de 0,40 metri și nu un metru după cum solicită reclamanta.

Drept urmare, relațiile dinte părțile litigante sunt reglementate de normele civile ce reglementează dreptul de vecinătate.

În temeiul art. 586 din Codul civil, proprietarii terenurilor vecine sau ai altor bunuri imobile învecinate, pe lângă respectarea drepturilor și obligațiilor prevăzute de lege, trebuie să se respecte reciproc. Se consideră vecin orice teren sau alt bun imobil de unde se pot produce influențe reciproce.

Vecinătatea este o stare de fapt care generează anumite drepturi și obligații pentru proprietarii terenurilor sau altor bunuri imobile de unde se pot produce influențe reciproce.

Codul Civil instituie obligația vecinilor de a se respecta reciproc și tolera, până la o limită admisibilă, influența vecinului. În situația când proprietarul este obligat să admită influența asupra bunurilor sale, nu pot fi admise aserțiunile reclamantei referitoare la obligarea pârâților de a înlătura obstacolele în exercitarea dreptului de folosință a terenului, de a evacua bunurile de pe acest teren și de a nu crea obstacole la instalarea gardului pe hotarul comun, potrivit actului de stabilire a hotarului din 22 iulie 2021, care nu a fost coordonat cu proprietarul terenului adiacent, Natalia Șveț, nici cu pârâții, care, de fapt, locuiesc pe terenul vecin.

În speță nu s-a stabilit că pârâții să fi depășit limita de hotar între gospodăria în care locuiesc și cea vecină ce aparține cu drept de proprietate reclamantei, dimpotrivă aceștia își doresc instalarea unui gard pe hotarul comun, doar în parametri hotarului menționat în titlul deținătorului de teren.

Pârâții/intimați nici nu posedă, de jure, terenul aferent casei în care locuiesc. Lotul de teren și gospodăria fiind în proprietate Nataliei Șveț, atrasă în proces de către instanță în calitate de intervenient accesoriu din partea pârâților, care, la fel, a declarat că, nu este împotriva să fie instalat un gard între gospodăria sa și a reclamantei, doar că prin acesta să nu i se violeze dreptul de proprietate. Gardul să

fie instalat în limita hotarului indicat în titlul deținătorului de teren. Actul de stabilire a hotarului din 22 iulie 2021 nu l-a semnat și acesta nu reflectă situația reținută în titlul deținătorului de teren, care consideră că este actul de bază ce confirmă dreptul său de proprietate asupra terenului în parametri de amplasament, configurație și suprafața menționată.

Coroborând prevederile normelor menționate mai sus, instanța a constatat că, apărarea dreptului de proprietate prin intermediul cerinței de înlăturare a obstacolelor, de evacuare a bunurilor mobile și de a nu crea obstacole în construcția gardului pe hotarul comun nu poate fi disproporționată în raport cu prevederile legale, proprietarul fiind în drept să ceară doar încetarea încălcării, fără a fi îndreptățit să depășească limitele corespunzătoare.

Drept urmare, reclamanta/apelanta Liudmila Iachimciuc solicitând obligarea părților să nu-i împiedice la instalarea gardului în linie dreaptă conform actului de stabilire a hotarelor terenului din data de 22 iulie 2021, care nu este semnat de titularul de drepturi asupra terenurilor adiacente, în speță de Natalia Șveț, ignoră linia de hotar comun stabilită în titlurile deținătorului de teren eliberate pe numele lui Piotr Iachimciuc și Victor Șveț.

În cazul dat, constatându-se litigiu între părți privitor la linia de demarcare a hotarului conform art. 602 – 603 din Codul civil, acesta se stabilește la cererea uneia din părți, de către instanța de judecată, însă o atare problemă n-a fost ridicată în fața instanței.

În speță s-a stabilit că, reclamanta/apelanta Liudmila Iachimciuc ar avea nevoie să-și instaleze gard pe hotarul comun la distanță de un metru de construcția sa cu scop de a se separa de vecin și pentru a avea posibilitate să-și întrețină peretele construcției.

În această situație legiuitorul reglementează conflictul între proprietarii terenurilor vecine prin norma art. 600 din Codul civil, obligând proprietarul, după primirea unui aviz scris sau verbal, să permită vecinului accesul pe teritoriul său, după caz, pentru efectuarea și întreținerea construcției, ultimul având dreptul la compensarea prejudiciului cauzat doar prin acest fapt și la restabilirea terenului în starea anterioară.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, coroborate cu prevederile art. 46 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, instanța de apel a reținut că, statul ocrotește proprietatea și aceasta nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

Prin urmare, generalizând revendicările apelantei/reclamantei, așa cum au fost susținute în cursul judecării litigiului, instanța ierarhic inferioară a relevat că, dreptul de proprietate privată este garantat și nimeni nu poate pune obstacole proprietarului pentru folosirea proprietății sale, astfel, este evident că prima instanță, examinând cauza, justificat a concluzionat că acțiunea și pretențiile înaintate de Liudmila Iachimciuc nu și-a găsit confirmarea.

Nu au fost reținute argumentele apelantei indicate în cererea de apel, care sunt similare celor invocate în cererea de chemare în judecată, acestea fiind neîntemeiate, declarative și neprobate prin careva probe pertinente și concludente, contrar prevederilor art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la prevederile art. 82, art. 90 lit. i), art.94 alin. (1), art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța a menționat că, deoarece pretențiile reclamantei /apelantei Liudmila Iachimciuc au fost respinse, corect a fost respinsă și cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat și de asistență juridică.

La 04 august 2023, prin intermediul poștei (f.d.200), Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, încasarea de la Liudmila Iachimciuc a cheltuielilor de judecată suportate.

În motivarea recursului recurenta a invocat dezacordul parțial cu decizia instanței de apel, în special în latura încasării cheltuielilor de judecată. Ținând cont de faptul că în cadrul ședinței de judecată a fost anexat bonul de plată privind achitarea serviciilor juridice, iar în cadrul dezbaterilor judiciare a și fost menționat faptul că a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată de la reclamantă, instanța de apel urma să se expună asupra acestui aspect.

Prin prisma prevederilor art. 82, art. 90 lit. i), art.94 alin. (1), art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, a considerat că, urmează a fi încasate cheltuielile în sumă de 3 000 de lei suportate.

La 25 august 2023, prin intermediul poștei (f.d.208), Liudmila Iachimciuc a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată și încasarea de la intimați a cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului recurenta a invocat că, decizia instanței de apel este ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării, din motiv că normele de drept material au fost încălcate și aplicate eronat. Instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea și a apreciat probele în mod arbitrar, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului garantate de art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și de art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenție).

Totodată, a menționat că a solicitat instanței apărarea împotriva violenței proprietății private de către persoanele, care la depunerea cererii, nu erau proprietarii terenului și casei învecinate, proprietarii fiind decedați. La fel, a prezentat actul de stabilire a hotarelor terenului, planul geometric și extrasul din Registrul bunurilor imobile, care cert arată hotarul între terenuri. Instanța de fond a respins această cerință și nu a reținut actul indicat ca probă, fără a motiva, dar a indicat ca fiind stabilite hotarele generale care, în viziunea instanței, sunt reflectate în titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren și într-un plan general prezentat de către pârâți. Instanța de fond a făcut trimitere la dispozițiile art. 19 din Legea cadastrului bunurilor imobile și nu a atras atenția la prevederile alin. (2), conform cărora hotarele generale ale terenului se modifică în cazul stabilirii hotarelor fixe ale terenului. Prin actul prezentat au fost stabilite hotarele fixe ale terenului. Actul nu a fost semnat de către proprietarii terenului învecinat, deoarece la momentul întocmirii, erau decedați. Mai mult, în baza acestui act s-au făcut modificările hotarului între aceste terenuri în Registrul bunurilor imobile și în geoportal, adică actul a produs deja efecte juridice.

Recurenta a considerat neîntemeiate și pasibile anulării, hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel, conform art. 500 alin. (1),(2), art. 501 alin. (1),(2) din Codul civil, art. 585 alin. (1),(2) din Codul civil, art. 1 al Protocolului 1 la CEDO și în contextul jurisprudenței Curții Europene, în cauza Agosi vs. Regatul Unit, cererea nr. 9118/80, par. 48.

Instanța de apel nu a efectuat o analiză a probelor prezentate și invocate în susținerea cererii de apel. Instanța de apel a constatat în mod superficial că, loturile de teren aferent caselor de locuit ce aparține ei și Nataliei Șveț, au un hotar comun, care este marcat în planul sectorului 124 cu hotare generale, reflectat în titlul deținătorului de teren eliberat pe numele lui Piotr Iachimciuc. Poziția instanței față de argumentele aduse este una neclară, din simplul motiv că, în titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nu sunt și nici nu pot fi reflectate hotarele dintre terenuri. Mai mult, desenul (schema) din titlu nu reprezintă prin sine niciun plan geometric, acest desen indică doar suprafața terenului. Hotarele dintre terenurile alăturate au fost stabilite doar prin actul de stabilire a hotarelor, care a produs efecte juridice prin modificarea hotarelor în Registrul bunurilor imobile și care a fost prezentat instanței, dar care a fost ignorat total. Decizia instanței de apel a fost adoptată fără o apreciere a argumentelor și cumul de probe prezente la dosar, fapt ce indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate, contrar prevederilor art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Instanța de apel era obligată de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) din Codul de procedură civilă. La momentul întocmirii actului de stabilire a hotarelor proprietarii gospodăriei alăturate, erau decedați, de aceea nu au semnat actul. Ulterior, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, succesorii au intrat în drepturi. Actul a produs efecte juridice, adică în Registrul bunurilor imobile și în documentele cadastrale corespunzătoare au fost operate modificările de rigoare.

Instanța de apel eronat a reținut că, din probele anexate nu se demonstrează faptul că pârâții/intimați i-ar fi ocupat ilegal o parte din terenul său și că ilegal ar fi depozitat pe acel teren bunuri, evacuarea cărora le solicită. Din materialele prezentate instanței cert rezultă existența îndelungată a conflictului între părți. Cert au fost dovedite acțiunile intimaților de creare a obstacolelor în construcția gardului, de intimidare și alungare a constructorilor etc. Instanța de apel corect a menționat că, dreptul de proprietate este considerat ca fiind cel mai complet drept real, proprietarul având toate atributele acestui drept și anume dreptul de posesiune, dreptul de folosință și dreptul de dispoziție, este inadmisibilă crearea de impedimente de către terțe persoane la folosirea bunurilor imobile de către proprietar. Legislația protejează dreptul la posesiune netulburată atât a posesoriului, cât și a proprietarului, astfel o terță parte urmează să înceteze acțiunile prin care limitează celeilalte părți dreptul la folosința imobilului. În situația dată, este total neclară soluția de respingere a apelului. La fel, instanța de apel corect a apreciat că, relațiile dintre părțile litigante sunt reglementate de

normele civile ce reglementează dreptul de vecinătate, că proprietarii terenurilor vecine sau ai altor bunuri imobile învecinate, pe lângă respectarea drepturilor și obligațiilor prevăzute de lege, trebuie să se respecte reciproc, că, vecinii au obligația de a se respecta reciproc și tolera, până la o limită admisibilă, influența vecinului în situația când proprietarul este obligat să admită influența asupra bunurilor sale, dar în același timp, instanța a menționat că nu pot fi admise aserțiunile privind obligarea pârâților de a înlătura obstacolele în exercitarea dreptului de folosință a terenului, să evacueze bunurile de pe acest teren și să nu creeze obstacole la instalarea gardului pe hotarul comun, potrivit actului de stabilire a hotarului din 22 iulie 2021, deoarece actul nu a fost coordonat cu proprietarul terenului adiacent, Natalia Șveț, nici cu intimații care, de fapt, locuiesc pe terenul vecin. Natalia Șveț a devenit proprietara casei și a terenului în timpul examinării pricinii, urmare a faptului că prima instanță i-a oferit timp pentru a purcede la deschiderea dosarului succesoral.

Instanța de apel eronat a indicat că, nu s-a stabilit că pârâții să fi depășit limita de hotar între gospodăria în care locuiesc și cea vecină ce aparține cu drept de proprietate intimitei, dimpotrivă aceștia își doresc instalarea unui gard pe hotarul comun, doar în parametri hotarului menționat în titlul deținătorului de teren.

Decizia instanței de apel contravine prevederilor legale privitor la motivarea hotărârilor, dar și prevederilor hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 3 din 07 iulie 2008 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației procesuale civile la întocmirea actelor judecătorești de dispoziție în cadrul examinării pricinilor civile și economice în ordine de apel și de recurs”. Instanțele judecătorești naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile, iar toate întrebările care sunt importante pentru rezultatul procesului necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanțele de apel și de recurs se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat o întrebare posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art.6 par. 1 din Convenția Europeană (hotărârea CtEDO din 09 decembrie 1994, cauza Hiro Balani împotriva Spaniei). La fel, dacă instanțele de apel și de recurs, la examinarea apelului sau recursului, vor considera că hotărârea primei instanțe sau a instanței de apel este legală și temeinică, în motivarea deciziei adoptate sunt obligate să-și expună concluzia cu privire la toate argumentele invocate de apelant sau recurent și cu referire la legea respectivă.

Recurenta a opinat că, abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința argumentelor și probelor din cererea de apel și a argumentelor invocate în ședința de examinare a apelului, constituie o încălcare a art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece nu i-a acordat posibilitatea de a ști dacă argumentele invocate au fost neglijate sau respinse, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită. În context a menționat hotărârea CtEDO, cauza Lebedinschi contra Republicii Moldova din 16 iunie 2015, ce ține de obligația instanțelor judecătorești naționale de a motiva deciziile.

Copia recursurilor declarate, prin scrisoarea datată 02 noiembrie 2023 (f.d.211), au fost expediate în adresa intimaților și au fost recepționate la 10 noiembrie 2023, conform avizelor de recepție (f.d.212-218).

La 28 noiembrie 2023, prin intermediul poștei (f.d.223), Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari, a expediat referință la cererea de recurs a Liudmilei Iachimciuc, exprimând poziția în favoarea respingerii acestuia, cu admiterea recursului Oxanei Șveț.

Intimații Eduard Scutari, Nicolai Bezverhnii și intervenienții accesorii nu au făcut uz de dreptul de a depune referințe la cererile de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 06 aprilie 2023.

Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari, a depus cererea de recurs la 04 august 2023, prin intermediul poștei (f.d.200), iar Liudmila Iachimciuc- 25 august 2023, prin intermediul poștei (f.d.208).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei integrale a deciziei instanței de apel către participanții la proces, la data de 04 iulie 2023, inclusiv avocaților prin intermediul poștei electronice (f.d.188). Astfel, recursurile sunt declarate în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursurile declarate de Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari și de Liudmila Iachimciuc, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari și de Liudmila Iachimciuc, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile inadmisibile, din motivele ce succed.

Recursul din numele Oxanei Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari, este inadmisibil, având în vedere că, în virtutea art. 433 lit.c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează prevederile art. 430 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, conform cărora sunt în drept să declare recurs: a) părțile și alți participanți la proces; b) martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

La caz nu se neagă faptul că, Oxana Șveț este parte a procesului dat.

În conformitate cu art. 429 alin.(5) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, hotărârea din 22 septembrie 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, pronunțată în speță, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Iachimciuc împotriva Oxanei Șveț, Eduard Scutari și Nicolai Bezverhni cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de folosire a terenului aferent casei de locuit, evacuarea tuturor bunurilor mobile de pe teren și obligarea de a nu crea obstacole în construcția gardului între terenul reclamantei și cel învecinat, încasarea cheltuielilor de judecată, a fost contestată cu apel doar de către Liudmila Iachimciuc, reprezentată de avocatul Valentin Trișnevschi (f.d.127, 140-141). Iar prin decizia din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Liudmila Iachimciuc, reprezentată de avocatul Valentin Trișnevschi și s-a menținut hotărârea din 22 septembrie 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești (f.d.181-186).

În atare circumstanțe, se constată că însăși pârâta Oxana Șveț nici personal și nici prin intermediul avocatului nu a contestat cu apel hotărârea primei instanțe. De asemenea, prin decizia pronunțată de instanța de apel la 06 aprilie 2023, contestată cu recurs, nu se atestă o înrăutățire a situației Oxanei Șveț în sensul art. 429 alin.(5) din Codul de procedură civilă, ce i-ar acorda dreptul de a exercita calea de atac, recursul, fără a depune anterior cerere de apel.

Din recursul înaintat de Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari, se identifică dezacordul acesteia cu faptul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cheltuielilor de judecată solicitate de Oxana Șveț în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, conform bonului de plată prezentat.

Drept urmare, aspectul dat nu constituie temei de declarare a recursului, în situația în care prin decizia pronunțată în apel, situația Oxanei Șveț nu s-a înrăutățit.

În ceea ce vizează compensarea cheltuielilor de judecată, care a și servit motivul declarării recursului, Oxana Șveț își poate realiza acest drept, prin solicitarea emiterii unei decizii suplimentare de către instanța de apel sau, după caz, prin adresarea unei cereri de chemare în judecată, în ordine generală.

În corolar, recursul Oxanei Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari, este inadmisibil, din motiv că a fost înaintat recursul de o persoană ce nu este în drept să-l declare.

Recursul declarat de Liudmila Iachimciuc este inadmisibil, după cum urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare

la data depunerii recursurilor, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat de Liudmila Iachimciuc, rezultă că, s-au menționat ca temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. a),c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție pornind de la temeiurile de drept invocate de recurentă, și anume: art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, lit.a)- neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată; lit. c) – interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căroră instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentei cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură

civilă.

Din recursul declarat de Liudmila Iachimciuc nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele, deși, recurenta a pretins acest aspect.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Liudmila Iachimciuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Oxana Șveț, reprezentată de avocatul Mihaela Rotari și de Liudmila Iachimciuc împotriva deciziei din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc